

שבועות

- מפני מה נקרא חג השבועות "זמן מתן תורתנו", ולא "זמן קבלת תורתנו"? משום ש"זמן מתן תורתנו" היה רק פעם אחת, לפני אלפי שנים, אך "זמן קבלת תורתנו" לא פסק מעולם; יהודי מקבל את התורה בכל יום מחדש.

(חידושי הרי"ם)

- "שבועות" הוא מלשון "שבועה". ביום זה נשבעו השם יתברך וכנסת ישראל זה לזה שבועה הדדית - אנו נשבענו לריבון העולם שלא נחליף אותו חלילה באלוקים אחרים, והקב"ה נשבע לנו שלא יחליף אותנו בעם אחר.

(אור החיים הק')

- "ויחן שם ישראל נגד ההר". יש דברים שנדמים קשים לביצוע כהר. למשל, מחמת ריבוי הטרדות יש קושי לקבוע עיתים לתורה. יהודי צריך להתייבב "נגד ההר" - וכאשר יחליט באמת להתמסר לקיום התורה והמצוות, יתבטלו כל הקשיים.

(ספר השיחות)

- חג השבועות נקרא "זמן מתן תורתנו" ולא "זמן קבלת תורתנו", משום שרק נתינת התורה הייתה בשווה לכל ישראל, אבל קבלת התורה אינה שווה אצל כל אדם, שכן כל אחד ואחד מקבל את התורה לפי ערכו ולפי השגותיו.

(רבי מנחם-מנדל מקוצק זיע"א)

- אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש נהג לברך לפני חג השבועות - "לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות". שכן שמירת התורה קשורה בעמידה בניסיונות ובהתמודדות מול העלמות והסתרים. לכן יש לקבלה בשמחה, והשמחה מעניקה כוח להתגבר על כל הקשיים. כמו-כן יש לקיים את התורה לא רק באמצעות הלבושים החיצוניים של הנפש - המחשבה, הדיבור והמעשה - אלא יש לקיימה בפנימיות - בעצם הנפש.

(ליקוטי שיחות)

- בשעת מתן תורה כפה הקב"ה עליהם הר כגיגית. ללמדנו, שגם אם אין לאדם חשק בתורה ובעבודה, אינו בן-חורין להיבטל ממנה, אלא יעשה ויקיים בעל-כורחו וידמה כמי שכופים אותו לעשות נגד רצונו.

(כתר שם טוב)

- רבי ישראל מרוזין נהג שלא לומר דברי-תורה באוזני חסידיו בשבת שלפני חג השבועות. כששאלוהו לפרש מנהגו, השיב: הריני כאותו איכר קודם הקציר - היבול הישן כלה והחדש טרם נקצר.

- לימוד התורה בכל יום ויום נוגע בנפש ממש, בנפש הלומד ובנפשות בני-ביתו. הלימוד יוצר בבית אוויר של תורה ויראת-שמים.

(היום יום)

- רבי לוי יצחק מברדיצ'וב אמר פעם בחג השבועות: ריבוננו-של-עולם, על חג- השבועות נאמר (פסחים סח,ד): "הכול מודים דבעצרת בעיני נמי לכם". כדי שנוכל לקיים את התורה, דרוש לנו ה'לכם', שכן "אם אין קמח אין תורה"...

- את ימות העולם אפשר לחלק לשתי תקופות: הראשונה מבריאת העולם ועד מתן תורה, והשנייה מזמן מתן תורה, שמאז נקראו ישראל בכינויי חיבה מיוחדים, "עם-סגולה", "העם הנבחר", "גוי קדוש".

(ספר המאמרים תשי"י)

- במתן תורה היה גילוי של עצמות אור אין-סוף ממש באותיות עשרת הדיברות. נוסף על עצם הגילוי הזה, שהיה בשעת מתן תורה, נתן אז הקב"ה כוח לכל נשמות ישראל לדורותיהם, שבכל מקום ובכל זמן שיעסקו בתורה, ימשיכו בעולם את הגילוי שהיה בעת מתן תורה.

(ספר המאמרים קונטרסים)

- מהיום הבהיר האמיתי הראשון, כאשר ה' יתברך הביא אותנו למעמד הר-סיני, נתן לנו את התורה הקדושה ואמר "אנוכי ה' אלוקיך", מאותו יום נחרתה בנפש בני-ישראל האמונה הפשוטה, שכל המתרחש אצל כל יהודי בכל מקום שהוא, הכול בהשגחה פרטית.

(ספר השיחות תשי"ד)

מנהגי חג השבועות וטעמיהם

נוהגים לאכול מאכלי חלב בסעודת שחרית, וכן דבש או עוגות האפיות דבש (שו"ע):

- חלב הוא המזון היחיד שאפשר להתקיים עליו בלבד. אם אדם אוכל לחם- הוא עדיין צמא ואם אדם שותה- הוא עדיין רעב. אך חלב מספק את הרעב ואת הצמא, שכן התינוק מתקיים רק עליו, כך היא התורה- היא כוללת את כל "התזונה הרוחנית" והתרבותית של האדם.

(י"אמרי נעם")

- סמל לתורה שנמשלה לחלב ולדבש: "דבש וחלב תחת לשונך".

- עד מתן תורה היה מותר לישראל לאכול בהמות טמאות וטרפות. במתן תורה נצטוו על השחיטה ועל המאכלים האסורים. משום כך, נאסר עליהם השימוש בכלים הבשריים, שהשתמשו בהם עד כה, כיוון שאכלו מן האיסורים ולא יכלו להגעיל את הכלים כיוון שזה היה בשבת. על כן נאלצו ישראל לאכול מאכלי חלב- לזכר אכילתם ביום מתן תורה.

(ספר "גאולת עולם")

- תרי"ג המצוות שבתורה מחולקות ל- רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איברים שבאדם ו- שס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה ימות השנה. יום יום ומצוותיו. מצות "לא תבשל גדי בחלב אימו חלה ב- ו' בסיוון, ולפיכך נוהגים לאכול בו מאכלי חלב.

- ראשי התיבות של פסוק שמדבר על הביכורים שהיו מביאים בחג שבועות הוא: "מחלב": "וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם" (במדבר: כח, כו').

- "חלב" בגימטרייה = 40. כנגד 40 יום שהיה משה רבינו בהר סיני.

- חלב רומז לחסד, גוון לבן, ומה שה' נתן לנו את תורתו הוא מצד החסד הגמור והרחמים, כי גבר חסדו עלינו, להודיע לבריותיו ולגלות להם מסתורין דיליה, והנה "להגיד בבקר חסדך" ר"ת חלב.

(בני יששכר)

- מופיע במדרש שלהר סיני היו 8 שמות. אחד מהשמות הוא: "גבנונים" מלשון- נקי כגבינה. לכן נוהגים לאכול גבינה בשבועות כי אז קיבלנו את התורה, על הר ששמו מזכיר גבינה.

(בשם הרב הקדוש הגאון המקובל מוהר"ר שמשון מאסטריפאליע זצוק"ל)

- התורה אוהבת שפלות. לכן בימים קדמונים היו לומדים על הארץ, ומאכלי חלב הוא קטנות.

(בשם הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר פנחס מקאריץ זצוק"ל)

- לקראת חג השבועות נוהגים לקשט את הבתים בענפי ירק, עציצים ופרחים שונים- כדי להזכיר שבחג השבועות נידונים על פירות האילן וע"י זה שיזכרו זאת, יתפללו עליהם.

(מ"א, סי' תצד' סק"ה)

- נוהגים לעטר את בתי הכנסת בזרי ירק ולשטוח עשבים על ריצפתו- זכר לשמחת מתן תורה שהיו עשבים סביב הר סיני.

- בקרב עדות המזרח נוהגים לזלף מי שושנים על המתפללים- טעם נתנו לדבר ע"פ המדרש: בשעה ששמעו ישראל דברה ראשונה "אנכי ה'" מפי הגבורה, פרוחה נשמתם. המטיר עליהם הקב"ה טל של תחיה- וחיו. ומשום זכר לטל זה מזליפים מי שושנים. רבי חיים פאלאג'י אומר: כל המרבה בשושנים בחג השבועות הרי זה משובח ואם אין ראייה לדבר, יש זכר לדבר שנאמר: "והדת ניתנה בשושן ותינתן דת בשושן" אל תיקרי בשושן אלא בשושן; היינו הדת, התורה- ניתנה בשושנים. האדמו"ר רבי צבי אלימלך מדינוב אומר: מנהג ישראל תורה היא להכין שושנים ושאר מיני עשבים בחג השבועות הוא לדעתי ע"פ המדרש בפרשת "אחרי": משל למלך שהיה לו פרדס נטוע. לאחר

ימים בא המלך והציץ בפרדס ונמצא מלא חוחים, הביא קצצים לקוצצו, ראה בו שושנה אחת- אמר המלך: בשביל שושנה יינצל כל הפרדס. כך בזכות התורה יינצל כל העולם כולו.

- נוהגים להיות ערים כל הלילה בחג השבועות וללמוד תורה- לפי שישראל היו ישנים כל הלילה בליל השבועות והקב"ה היה צריך להעיר אותם כדי לתת להם את התורה. לכן אנו צריכים לתקן דבר זה (מ"א ריש סימן תצד'). כתוב בכתבי מוהר"ר האר"י ז"ל, וזה לשונו: ודע, מי שלא ישן בלילה זו, ולא פסיק פומיה מגרסא כלל ועיקר, שלא יפסיק בשיחה בטילה. ומה שצריך ידבר בלשון הקודש, מובטח הוא שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק....

- נוהגים לקרא מגילת רות בחג השבועות- זכר למעמד הר סיני שקיבלו אז ישראל תר"ו מצוות נוסף על ה- ז' מצוות שנצטוו בני נח וביחד יוצא שקיבלו תר"ג מצוות. לכן תיקנו לומר מגילת רות בחג השבועות כי רות בחילופי אותיות יוצא "תרו" (כמניין המצוות שקיבלו בהר סיני).

(תשואות חן).

- נוהגים הנשים לעשות לשבועות לחם ארוך ולו ארבע ראשים- משום שהתורה נקרת לחם, וכתוב: "ארוכה מארץ מדה". ובגלל זה עושים לחם ארוך ולו ארבע ראשים רמז לתורה שהיא ארוכה ורחבה, ובו ארבע ראשים כנגד פרד"ס שיש בתורה.

("לב דוד")

אדמו"ר המהר"ש (רבי שמואל) מליובאוויטש הלך בליל חג-השבועות אל דודו, ר' חיים-אברהם, בנו של בעל התניא, לברכו בברכת החג. הוא מצאו יושב ועיניו זולגות דמעות. אמר הרבי: "הלוא חג היום, ולמה תבכה?!"

השיב ר' חיים-אברהם: "על זה אני בוכה. שמעתי מאבי תורה על הפסוק 'תספרו חמישים יום' – שכאשר סופרים את ארבעים ותשעה הימים של ספירת העומר, מגיעים ביום החמישים, בחג-השבועות, לגילוי שער הנו"ן (תספרו) מלשון אור וגילוי, אבן ספיר); ואני איני רואה!"

כשיצא, הגיב המהר"ש: "עד היכן הדברים מגיעים! יהודי בן שבעים ושבע, מופשט לגמרי מענייני העולם, והוא יושב ובוכה עד שלא זכה לגילוי שער הנו"ן."

הדף לשבועות

לעילוי נשמת
הגה"צ איש החסד הרב נתן בוקובה זצוק"ל זיע"א בן דניאל הי"ו

לרפואת
מרן הראשון לציון המקובל האלקי
הרב
מרדכי צמח בן מזל טוב
(הרב מרדכי אליהו שליט"א)